

HOMILIA FESTA SANT CRIST
Catedral de Menorca 14 de març de 2021

Què més havia de fer per tu?

A la Quaresma de 1661 la bella imatge del Crist crucificat situada a la sala de juntes del gremi dels paraires va començar a suar. En record d'aquest fet es va construir la preciosa capella de Sant Crist, presidida per la seva imatge, que és un lloc de recolliment i de pregària, un espai que convida a contemplar el misteri de la creu de Crist. La celebració de la seva festa és ocasió per a contemplar la creu de Crist i descobrir tot el seu significat.

En el Divendres Sant, quan l'Església contempla la creu de Crist, ressona un crit punyent, un retret de Déu: *què més havia de fer per tu?* És el cant dels "improperis" o queixes que Crist fa al seu poble. Es tracta d'un text difós a partir del segle XI, en el qual es recullen diverses lamentacions de Déu per la infidelitat del seu poble i que es van incorporar a la litúrgia de divendres sant. Un dels impropis comença així: "*Què més havia de fer per tu, que no ho hagi fet? Et vaig plantar com vinya escollida, bellíssima i tu m'has tornat del tot amarga!*".

En aquest text ressona el càntic de la vinya que trobem a Isaïes (5, 1-7). En aquest poema -que és un dels més bells de l'Antic Testament- es compara Israel amb una vinya que ha estat cuidada pel seu amo amb tota dedicació. El seu amo "*va remoure la terra, va treure les pedres i va plantar-hi ceps escollits, al bell mig hi va construir una torre de guàrdia i va excavar-hi un cup*". Amb aquestes imatges es descriu tot l'afecte de Déu cap al seu poble, tota la seva dedicació. Déu s'ha enamorat del poble i l'ha envoltat de favors. No obstant això, el poble ha respost rebutjant aquest amor; *esperava bons raïms, però ha sortit agre*. Els seus fruits no són bons. Déu esperava que el poble respongués amb amor a Ell i als altres, però ha respost amb crims.

En aquest moment ressona la lamentació de Déu: "*què més havia de fer per tu?*" És el dolor de Déu davant la llibertat d'una criatura, que ha decidit donar-li l'esquena. Contemplant la creu de Crist, aquesta pregunta es fa més desafiant: què més havia de fer Déu per nosaltres, per mostrar-nos el seu amor? Déu va crear l'ésser humà i li va atorgar una dignitat immensa en crear-lo a la seva imatge i semblança; a pesar del seu pecat, Déu va voler acostar-se a l'home i establir una aliança amb el seu poble d'Israel; després va enviar els profetes per recordar el pacte realitzat i, finalment, ha enviat al seu propi Fill. "*Déu estima tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè tot el qui creu en ell no es perdi, sinó que tingui vida eterna*", diu Jesús a Nicodem (Jn 3, 16). Sant Pau ens fa caure en el compte d'això mateix quan, en la carta als Efesis, diu que Déu és ric en misericòrdia i que tot procedeix del "gran amor amb què ens va estimar". En

Jesucrist, el Pare ens ha mostrat *“la immensa riquesa de la seva gràcia i bondat que ha tingut per nosaltres”*.

La mateixa imatge apareix en aquella paràbola de Jesús sobre uns vinyaters que, un darrere l'altre, van rebutjant als enviats pel propietari, fins que arriben a matar el Fill (cf. Lc 20, 9-18). També en aquesta paràbola s'explica amb detall tot el que Déu ha fet per la seva vinya: la va plantar, la va envoltar d'una tanca, hi va excavar un cup i va construir la casa del guarda. Déu ha vetllat sense descans pel seu poble fins al punt d'enviar el seu propi fill, esperant que aquells vinyaters li acollissin i acceptessin. Però també el Fill, no només és rebutjat, sinó ajusticiat.

Contemplar la creu ens fa sentir tota la impotència de Déu davant d'una criatura seva que es rebel·la contra Ell: *“què més havia de fer per tu?”* El Déu creador de tot es va despullar de tot per fer-se una criatura, semblant en tot a nosaltres, excepte en el pecat. Aquest Déu va prendre la condició d'esclau i va morir en una creu, per cridar ben fort a l'ésser humà que l'estimava, que estava de la seva part, que li oferia per sempre la seva misericòrdia i el seu perdó. Però els homes segueixen dient *“no”*, tancant-se a aquest amor; l'ésser humà no es commou davant d'aquest amor infinit manifestat en la creu, sinó que continua sense donar fruits d'amor a Déu i als seus germans.

Convé que pensem en primera persona aquest retret de Déu, perquè va dirigit també a cadascú de nosaltres: Què més havia de fer per tu? El Senyor ens ha donat la vida i, sobretot, ens ha atorgat el privilegi de creure en Ell. El Senyor ens fa sentir el seu amor i demana una resposta. La creu de Crist és un crit de Déu, que vol despertar-nos de la nostra mediocritat per dir-nos: mira quant t'he estimat! ¡He patit i mort per tu! No obstant això, nosaltres seguim sense donar resposta, tancant la nostra llibertat a tant d'amor, perquè no posam a Crist com a centre de la nostra vida, com a fonament del nostre pensament, de la nostra voluntat i dels nostres sentiments; i perquè no li mostrem el nostre amor estimant els germans. L'única resposta al sacrifici de Crist a la creu és l'amor sense condicions a tots els homes, que són els nostres germans. Déu espera fruits, vol provar els bones raïms de la seva vinya.

“Quan amarga i agre t'has tornat!” diuen els impropis. També en el profeta Jeremies trobam una lamentació semblant. Déu acusa el seu poble d'apostasia, de seguir falsos déus: *“jo t'havia plantat amb ceps escollits, vinya selecta, Com es que has canviat, i ara treus brotada borda?”* (Jr 2, 21). Ens hem de rendir davant tant d'amor; ens hem de deixar transformar per la força de l'amor manifestat en la creu de Crist.

Escoltem avui la lamentació de Déu davant la nostra insensibilitat al seu amor, manifestat en la creu. Ablenem el nostre cor davant la seva impotència. Ell va fer tot per nosaltres i ara espera els nostres fruits. No li donem raïms agres, no li oferim

vinagre per calmar la seva set, sinó obres de justícia i amor al proïsme, de compassió i solidaritat amb tots.

HOMILÍA FIESTA SANT CRIST

Catedral de Menorca, 14 de marzo de 2021

¿Qué más pude hacer por ti?

En la Cuaresma de 1661 la bella imagen del Cristo crucificado situada en la sala de juntas del gremio de paraires comenzó a sudar sangre. En recuerdo de este hecho se construyó la preciosa capilla del Sant Crist, presidida por su imagen, que es lugar de recogimiento y de oración, espacio que invita a contemplar el misterio de la cruz de Cristo.

En el Viernes Santo, cuando la Iglesia contempla la cruz de Cristo, resuena un grito desgarrador, un lamento de parte de Dios: ¿qué más pude hacer por ti? Es el canto de los “improperios” o reproches que Cristo hace a su pueblo. Se trata de un texto difundido a partir del siglo XI, en el que se recogen diversos lamentos de Dios por la infidelidad de su pueblo y que fue incorporado a la liturgia del viernes santo. Uno de los improperios comienza así: “¿Qué mas pude hacer por ti? Yo te planté como viña mía, escogida y hermosa ¡qué amarga te has vuelto conmigo!”.

En este texto resuena el cántico de la viña que encontramos en Isaías (5, 1-7). En este poema –que es uno de los más hermosos del Antiguo Testamento- se compara a Israel con una viña que ha sido cuidada por su amo con todo esmero. Su dueño “la entrecavó, la descantó y plantó buenas cepas, construyó en medio una atalaya y cavó un lagar”. Con estas imágenes se describe todo el cariño de Dios hacia su pueblo, todo su cuidado. Dios se ha enamorado del pueblo y le ha rodeado de favores. Sin embargo, el pueblo ha respondido rechazando ese amor. En lugar de dar uvas, dio agrazones. Sus frutos no son buenos. Dios esperaba que el pueblo respondiera con amor a Él y a los demás, pero ha respondido con crímenes.

En ese momento resuena el lamento de Dios: “¿qué más pude hacer por mi viña?” Es el dolor de Dios ante la libertad de una criatura, que ha decidido darle la espalda. A la vista de la cruz de Cristo esta pregunta se hace más desafiante: ¿qué más pudo hacer Dios por nosotros para mostrarnos su amor? Dios creó al ser humano y le otorgó una dignidad inmensa al hacerlo a su imagen y semejanza; a pesar del pecado, Dios quiso acercarse al hombre y establecer una alianza con su pueblo de Israel; después envió a los profetas para recordar el pacto realizado y, finalmente, ha enviado a su propio Hijo. “Tanto amó Dios al mundo que dio a su Hijo unigénito, para que todo el que cree en él no se pierda, sino que tenga vida eterna”, dice Jesús a Nicodemo (Jn 3, 16). San Pablo nos hacía caer en la cuenta de esto mismo cuando, en la carta a los Efesios, decía que Dios era rico en misericordia y que todo procedía del “gran amor con que nos amó”. En Jesucristo, el Padre nos ha mostrado “la inmensa riqueza de su gracia, su bondad para con nosotros”.

La misma imagen aparece en aquella parábola de Jesús acerca de unos viñadores que, uno tras otro, van rechazando a los enviados por el propietario, hasta que llegan a matar al Hijo (cf. Lc 20, 9-18). También en esta parábola se explica con detalle todo lo que Dios ha hecho por su viña: la plantó, la rodeó de una cerca, cavó un lagar y construyó la casa del guarda. Dios ha velado sin descanso por su pueblo hasta el punto de enviar a su propio hijo, esperando que aquellos viñadores le acogieran y aceptaran. Pero también el Hijo no sólo es rechazado, sino ajusticiado.

Contemplar la cruz nos hace sentir toda la impotencia de Dios ante una criatura suya que se rebela contra Él: “¿qué más pude hacer por ti?” El Dios creador de todo se despojó de todo para hacerse una criatura, semejante en todo a nosotros, excepto en el pecado. Este Dios tomó la condición de esclavo y murió en una cruz, para gritar bien fuerte al ser humano que le amaba, que estaba de su parte, que le ofrecía para siempre su misericordia y su perdón. Pero los hombres siguen diciendo “no”, cerrándose a ese amor; el ser humano no se conmueve ante tanto amor manifestado en la cruz, sino que continúa sin dar frutos de amor a Dios y a sus semejantes.

Conviene que pensemos en primera persona este lamento de Dios, porque va dirigido también a cada uno de nosotros: ¿Qué más pude hacer por ti? El Señor nos ha dado la vida y, sobre todo, nos ha otorgado el privilegio de creer en Él. El Señor nos hace sentir su amor y pide una respuesta. La cruz de Cristo es un grito de Dios, que quiere despertarnos de nuestra mediocridad para decirnos: ¡mira lo que te he amado! ¡he padecido y muerto por ti! Sin embargo, nosotros seguimos sin dar respuesta, cerrando nuestra libertad a tanto amor, porque no ponemos a Cristo como centro de nuestra vida, como piedra angular de nuestro pensar, querer y sentir; y porque no le mostramos nuestro amor queriendo a los hermanos. La única respuesta al sacrificio de Cristo en la cruz es el amor sin condiciones a todos los hombres, que son nuestros hermanos. Dios espera frutos, quiere probar las buenas uvas de su viña.

“¡Qué amarga te has vuelto!” dicen los improperios. También en el profeta Jeremías encontramos un lamento similar. Dios acusa a su pueblo de apostasía, de andar tras falsos dioses: “yo te planté, vid selecta, toda de cepas legítimas, y tú te volviste espino, convertida en cepa borde” (Jer 2, 21). Cedamos ante tanto amor, dejémonos transformar por la fuerza del amor manifestado en la cruz de Cristo.

Escuchemos hoy el lamento de Dios ante nuestra insensibilidad a su amor, manifestado en la cruz. Ablandemos el corazón ante su impotencia. Él hizo todo por nosotros y ahora espera nuestros frutos. No le demos uvas amargas, no le ofrezcamos vinagre para calmar su sed, sino obras de justicia y amor al prójimo, de compasión y solidaridad con todos.